

в цілому в науці інформаційного права. Маємо на увазі запропонований Л. П. Жук та Ф. О. Чмиленко інформаційний підхід.

Список використаних джерел

1. Горлач М. Філософія / ред. Горлач М., Кремень В. – Харків: Фоліо, 2001. – 400 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://chitalka.org/book.php?book=143>
2. Кальниш Ю. Г. Методологія наукових досліджень : навч.-метод. посіб. для підг. магістрів / Ю.Г. Кальниш, Л. М. Усаченко. – К. : Інтерсервіс, 2013. – 126 с.
3. Кустовська О. В. Методологія системного підходу та наукових досліджень: Курс лекцій / О. В. Кустовська. – Тернопіль: Економічна думка, 2005. – 124 с.
4. Основи інформаційного права України : навчальний посібник / [В. С. Цимбалюк, В. Д. Гавловський, В.В. Гриценко та ін.] ; за ред. М. Я. Швеця, Р. А. Капюжного, П. В. Мельника. – К. : Знання, 2004. – 274 с.
5. П'ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі: Навч. посіб. / І.С. П'ятницька-Позднякова. – К.: ЦНЛ, 2003. – 116 с.
6. Причепій Є. М. Філософія : Підручник / Є. М. Причепій, А. М. Черній, Л. А. Чекаль [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ebk.net.ua/Book/philosophy/prichepiy_filosofia/zmist.htm
7. Рассоха І. М. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» / І. М. Рассоха; – Харк. нац. акад. міськ. Госп-ва – Х.: ХНАМГ, 2011. – 76с.
8. Селезньова О. М. Метод науки інформаційного права / О. М. Селезньова // Право і суспільство. – 2015. – № 2. – С. 184–189.
9. Чмиленко Ф. О. Методологія та організація наукових досліджень : посібник до вивчення дисципліни / Ф.О. Чмиленко, Л. П. Жук. – Д. : РВВ ДНУ, 2014. – 48 с.
10. Шишкіна Є. К. Методологія наукових досліджень : [навчальний посібник] : / Є. К. Шишкіна, О.О. Носирєв. – Х. : Діса плюс, 2014. – 200 с.
11. Шкурат І. В. Методологічні підходи до аналізу особливостей державного управління в умовах глобалізації [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.academy.gov.ua/ej3/txts/FILOSOFIYA/02-SHCKURAT.pdf>
12. Щерба С.П. Філософія : Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С. П. Щерба, В. К. Щедрін, О.А. Заглада; За заг. ред. С. П. Щерби. – К. : МАУП, 2004. – 216 с.
13. Юринець В. Є. Методологія наукових досліджень : [навчальний посібник] / Юринець В. Є. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 178 с.

ПРОБЛЕМА ПРОВЕДЕННЯ ВИБОРІВ ЗА КОНСТИТУЦІЙНОЮ РЕФОРМОЮ В УКРАЇНІ

Мірошниченко В.

(студент Київського національного університету імені Тараса Шевченка)

Науковий керівник – к.ю.н., доцент Н.В. Теремцова

Анотація: У статті розглядаються особливості проведення виборів за конституційною реформою. Проаналізовано національне законодавство та запропоновані шляхи подолання проблем пов'язаних з виборчим законодавством.

Ключові слова: держава, вибори, верховенство права.

Аннотация: В статье рассматриваются особенности проведения выборов по конституционной реформой. Проанализировано национальное законодательство и предложены пути преодоления проблем, связанных с избирательным законодательством.

Ключевые слова: государство, выборы, верховенство права.

Miroshnichenko V. The problem of elections for constitutional reform in Ukraine

Summary of scientific text Miroshnichenko V. The problem of elections for constitutional reform in Ukraine. The constitutional reform that occurs in Ukraine directly related to the issue of improving the election legislation. Moreover, we can with a considerable degree of conviction stated that the state election law and its practical implementation was one of the important factors of constitutional reform in Ukraine. During the constitutional reform is the birth of a new state law. The idea of the birth of a new state first appears in the reasoning of scientists, politicians and researchers. This period can last for decades and does not relate to a generation of people. During realization of constitutional reform objectives became clear that its success depends, ultimately, on the complexity of the reforms on how properly it can accumulate urgent social needs and translate them into legislation. Practice shows that the today violations of the election legislation, unfortunately, numerous and control activities in this area are not always effective. It is impossible not to draw attention to the fact that despite the dynamic development of the electoral law the legal status of official observers sufficient attention from legislators and representatives of legal science, unfortunately, lacking. Although in recent years the legal status of

observers detailed to a certain extent, the activities of the entity suffrage, designed to ensure the electoral rights of citizens in need of theoretical justification and proper regulation.

Keywords: *the state, elections, the rule of law.*

Актуальність дослідження. Конституційна реформа, що відбувається в Україні, має безпосереднє відношення до питання вдосконалення виборчого законодавства. Більше того, можна із значним ступенем переконаності констатувати, що сам стан виборчого законодавства та практика його реалізації виступили одним із важливих чинників конституційної реформи в Україні. Спорадичні і численні зміни у структурі виборчого законодавства, що супроводжували його бурхливий розвиток упродовж практично всього періоду після 1991 р., до останнього часу так і не дали змоги налагодити дієвий зв'язок між результатами виборів та відповідальністю влади.

Мета та завдання. Метою даної статті є виділення проблемних моментів щодо проведення виборів за конституційною реформою в Україні. Для реалізації мети необхідним є виконання відповідних завдань, а саме: проаналізувати чинне законодавство про вибори та те, яке втратило чинність, описати склад виборчої комісії та визначити роль спостерігачів на виборах.

Виклад основного матеріалу. Сучасна конституційна реформа в Україні є складним, багатозначним, досить суперечливим процесом, який тільки розпочато [4, с. 6]. Основною і головною рисою будь-якої конституційної реформи варто вважати забезпечення переходу держави та права до якісно нового етапу існування. Їй підпорядковані всі державно-правові та суспільно-політичні заходи.

Під час конституційної реформи відбувається нове народження держави та права. Ідея народження нової державності спочатку постає в умовиводах учених, політиків, дослідників. Цей період може тривати десятиліттями й стосуватися не одного покоління людей. Характерними для нього є боротьба окремих думок і навіть ідеологій. Але він об'єктивно необхідний, бо складається з таких обов'язкових етапів:

1) Підготовки громадської думки до сприйняття нової державності. Впливаючи на громадську свідомість, конституційна реформа трансформує ідею в маси й тим самим поступово розширює соціальну базу майбутньої державності.

2) Теоретичного оформлення створення нової державності: саме в умовах конституційної реформи формується науково-теоретична платформа перетворювальних процесів, що поступово пояснює модель майбутньої державності [3, с. 48].

Слід враховувати й те, що на даний час в Україні дуже складна ситуація і нова політична реальність в державі вимагає від українського недержавного сектору впровадження нових підходів і практик з метою підтримки необхідного рівня прозорості і суспільної комунікації з актуальних питань порядку денного.

Отже, конституційна реформа, що відбувається в Україні, має безпосереднє відношення до питання вдосконалення виборчого законодавства.

Нестабільність виборчого законодавства та численні його порушення унаочнили проблему посилення відчуженості представницьких органів від тих, кого вони за законодавством мають репрезентувати. Звісно, подолати таке відчуження самими лише нормативними методами не можна. Проте, не перебільшуючи значення прямої дії конституційних норм, можна твердити, що закріпити на конституційному рівні деякі відправні засади організації відповідальної та підконтрольної суспільству влади виявилось все ж можливо.

У ході реалізації завдань конституційної реформи стало очевидно, що успіх її залежить, врешті-решт, від комплексності реформи, від того, наскільки адекватно вона зможе акумулювати нагальні суспільні потреби та втілити їх у законодавчі норми.

Отже, логічний взаємозв'язок між конституційною реформою та виборчим законодавством ще більш унаочнився в ході власне виборчого процесу 2015 р.

Підписаний президентом України Петром Порошенком Закон України «Про місцеві вибори» містить новації і представляє нову виборчу систему [1], основними ознаками якої є (у порівнянні із старою виборчою системою):

с) запровадження мажоритарної системи абсолютної більшості виборів міських голів у містах, де кількість виборців становить або перевищує 90 тисяч осіб;

сі) введення пропорційної виборчої системи за відкритими партійними списками. При цьому виборець, крім голосування за партію, віддає свій голос за кандидата, який висунутий політичною партією на територіальному окрузі. При цьому виключається перехресне балотування, тобто, одна особа не може бути висунута для участі у виборах до рад різних рівнів кількома партіями, а також виключається можливість участі одного кандидата у виборах місцевих рад;

сіі) встановлено 5-відсотковий прохідний бар'єр для політичних партій;

сііі) запроваджено процедуру відкликання депутата місцевої ради, що забезпечує більшу відповідальність депутатів і партій, які їх висунули;

сіv) скорочення кількості депутатів місцевих рад всіх рівнів.

У 2015 році прийнято також Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо організації проведення перших виборів депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів» [2], відповідно до якого зміни вносяться до статей 14, 24 Закону України «Про місцеві вибори», ст. 7, 8, 10 Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад». Так, у разі прийняття сільськими, селищними, міськими радами рішень про добровільне об'єднання територіальних громад, а також у разі підтримки добровільного об'єднання територіальних громад на місцевому референдумі сільський, селищний, міський голова територіальної громади, в якій ініційовано питання про добровільне об'єднання територіальних громад, звертається до Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласної державної адміністрації з пропозицією звернутися до Центральної виборчої комісії для прийняття нею рішення про призначення перших виборів депутатів сільської, селищної, міської ради та відповідного сільського, селищного, міського голови в установленому законом порядку.

У документі також зазначено, що об'єднана територіальна громада вважається створеною з моменту вступу в силу рішення всіх рад, які прийняли рішення про добровільне об'єднання або з моменту набрання чинності рішенням про підтримку такого об'єднання на місцевому референдумі.

Відповідно до ст. 23 Закону України «Про місцеві вибори» дільнична виборча комісія утворюється відповідною районною, міською (міста обласного, республіканського в Автономній Республіці Крим значення без районного поділу), районною у місті територіальною виборчою комісією не пізніше як за 15 днів до дня виборів у складі голови, заступника голови, секретаря та інших членів комісії.

Право подання кандидатур до складу дільничних виборчих комісій мають:

- місцеві організації політичних партій, про утворення депутатських фракцій яких оголошено на першій черговій сесії Верховної Ради України поточного скликання;
- місцеві організації політичних партій, кандидатів у депутати від яких зареєстровано в багатомандатних виборчих округах;
- кандидати у депутати в одномандатних виборчих округах;
- кандидати на посаду сільського, селищного, міського голови, старости.

При утворенні дільничної виборчої комісії відповідна територіальна виборча комісія визначає осіб, які підлягають включенню до складу відповідної дільничної виборчої комісії, з числа кандидатур, поданих суб'єктами подання, шляхом жеребкування, що проводиться у порядку, встановленому Центральною виборчою комісією, не пізніше як на п'ятий день після закінчення строку внесення подань щодо кандидатур до складу такої комісії.

Щодо кандидатур, поданих місцевими організаціями політичних партій, про утворення депутатських фракцій яких оголошено на першій черговій сесії Верховної Ради

України поточного скликання, жеребкування не проводиться. Кандидатури від таких суб'єктів подання включаються до складу кожної дільничної виборчої комісії за умов наявності відповідних подань та їх відповідності встановленим цим Законом вимогам.

Кандидатури, внесені до складу дільничної виборчої комісії, можуть бути відхилені лише з підстав їх невідповідності вимогам, зазначеним у ст. 21 Закону України «Про місцеві вибори», порушення вимог частин першої, другої, четвертої та п'ятої зазначеної статті або застосування механізму жеребкування, передбаченого цією частиною. Рішення про відхилення кандидатур не приймається.

До складу дільничної виборчої комісії можуть входити громадяни України, які відповідають вимогам ст. 21 Закону України «Про місцеві вибори», а саме до складу виборчої комісії, що здійснює підготовку та проведення відповідних місцевих виборів, можуть входити громадяни України, які мають право голосу на цих місцевих виборах. Громадянин України може одночасно входити до складу лише однієї виборчої комісії, що здійснює підготовку та проведення місцевих виборів чи будь-яких інших виборів, або комісії з референдуму, якщо процес зазначених виборів чи референдуму проводиться одночасно з процесом відповідних місцевих виборів.

До складу виборчої комісії не можуть входити кандидати в депутати, кандидати на посаду сільського, селищного, міського голови, старости, їх довірені особи, представники в територіальній виборчій комісії, уповноважені особи місцевих організацій партій, які висунули кандидатів у депутати в багатомандатному виборчому окрузі, офіційні спостерігачі, посадові та службові особи органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування, військовослужбовці, судді, працівники судів та правоохоронних органів, а також громадяни, які утримуються в установах виконання покарань, слідчих ізоляторах або мають судимість за вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину, злочину проти виборчих прав громадян чи корупційного злочину, якщо ця судимість не погашена або не знята в установленому законом порядку.

У разі, якщо одночасно з місцевими виборами проводяться інші вибори, до складу виборчої комісії не можуть входити кандидати, які балотуються на цих виборах, їх довірені особи, представники в Центральній виборчій комісії, уповноважені особи партій – суб'єктів відповідних виборчих процесів, офіційні спостерігачі.

До складу дільничної виборчої комісії спеціальної виборчої дільниці не можуть входити працівники відповідного закладу.

Голова, заступник голови, секретар виборчої комісії Автономної Республіки Крим, а також не менш як третина членів цієї комісії повинні мати вищу юридичну освіту.

Секретар територіальної, дільничної виборчої комісії повинен володіти державною мовою в обсязі, необхідному для ведення діловодства.

Дільнична виборча комісія утворюється у складі:

1. для малих дільниць – 10-14 осіб;
2. для середніх дільниць – 12-16 осіб;
3. для великих дільниць – 14-18 осіб.

На виборчих дільницях, де кількість виборців не перевищує 50 осіб, дільнична виборча комісія може утворюватися у складі голови, секретаря та двох – чотирьох членів комісії.

Практика свідчить, що сьогодні випадки порушень законодавства про вибори, на жаль, непоодинокі і контрольна діяльність у цій сфері не завжди є результативною. Не можна не звернути увагу і на те, що попри динамічний розвиток виборчого законодавства питанням правового статусу офіційних спостерігачів достатньої уваги з боку законодавців і представників юридичної науки, на жаль, бракує. І хоча останнім часом правовий статус спостерігачів певною мірою деталізовано, діяльність цього суб'єкта виборчого права, покликаною гарантувати виборчі права громадян, потребує необхідного теоретичного обґрунтування та належного правового регулювання.

Відповідно до ст. 64 Закону України «Про місцеві вибори» у виборчому процесі можуть брати участь офіційні спостерігачі від місцевих організацій партій, кандидати в депутати від яких зареєстровані в багатомандатних виборчих округах, кандидатів у депутати в одномандатних виборчих округах, кандидатів на посаду сільського, селищного, міського голови, старости, від громадських організацій.

Офіційні спостерігачі іноземних держав і міжнародних організацій, які зареєстровані в установленому Законом порядку, можуть вести спостереження за ходом виборчого процесу. Повноваження офіційних спостерігачів починаються з дня, наступного за днем реєстрації відповідною виборчою комісією, і припиняються після встановлення територіальною виборчою комісією результатів місцевих виборів.

Виборча комісія, яка зареєструвала офіційного спостерігача, може достроково припинити його повноваження в разі встановлення порушення ним Закону рішенням відповідної дільничної, територіальної виборчої комісії або Центральної виборчої комісії. Про припинення повноважень офіційного спостерігача приймається мотивоване рішення.

Роль спостерігачів на виборах полягає в тому, що спостерігачі не зацікавлені у результатах виборів, а лише дбають про законність їх проведення. Вони зацікавлені в забезпеченні справедливості процесу голосування та захисту прав виборців.

Висновок. Отже, не дивлячись на складну політичну ситуацію в країні, все ж таки можна стверджувати, що конституційна реформа відбувається. Водночас важливими теоретико-методологічними та практичними проблемами, з якими зіштовхується законодавець, є такі:

- підвищення рівня правової захищеності виборчих прав громадян України;
- посилення рівня правового захисту самої виборчої системи та гарантування її стабільності упродовж самого виборчого циклу;
- втілення засад і принципів виборів у конкретних нормах виборчого законодавства;
- звуження можливостей для підзаконного регулювання окремих сторін виборчого процесу;
- врегулювання кризових станів у розвитку електоральної політики держави тощо.

Список використаних джерел

1. Конституція України. Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. // Верховна Рада України; Конституція, (відомості Верховної Ради України (ВВР)), 1996, № 30, ст. 141); {Текст Конституції України відповідає тексту, що існував до внесення змін Законом «Про внесення змін до Конституції України» № 2222-iv від 08.12.2004}; – Тлумачення від 25.01.2012, підстава v003p710-12. – Режим доступу: – [НТТР://ZAKON2.RADA.GOV.UA](http://zakon2.rada.gov.ua).
2. Про місцеві вибори : Закон України від 14.07.2015 № 595-VIII// Відомості Верховна Рада України. – 2015. – № 37-38. – Ст. 366.
3. Про внесення змін до деяких законів України щодо організації проведення перших виборів депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів: Закон України від 04.09.2015 № 676-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 37-38. – Ст. 371.
4. Белов Д. М. Конституційно-правове регулювання реформ у державі: деякі аспекти передумов та закономірностей реалізації на практиці / Д. М. Белов // Порівняльно-аналітичне право. – 2014. – № 4. – С. 47–50.
5. Радько Т. Н. Конфликт закона и правовая реформа / Т. Н. Радько // Государство и право. – 1997. – № 12. – С. 5–26.